

## 2. Vzdal díky (5. 5.)

### Eucharistická modlitba

Minule jsme mluvili o tom, že při mši následujeme Krista, který „vzal chléb a víno“. Dnes se zastavíme u toho, že nad nimi vzdal díky.

Děkování za pokrm a za nápoj, tak jak je to také zvykem v mnoha našich rodinách, bylo součástí židovského slavnostního jídla, kterým začínal předvečer sedmého dne v týdnu. Židovské děkovné a prosebné modlitby nad pokrmem použil u Poslední večeře také Ježíš. V nich má původ eucharistická modlitba, kterou používáme při mši.

V naší eucharistické modlitbě právem klademe největší důraz na proměňování, kdy kněz zvolna a zřetelně opakuje Kristova slova a všichni z úcty klečí. Tato část nás vynikajícím způsobem spojuje s Ježíšovou Poslední večeří a s jeho obětí na kříži, kterou Poslední večeře předznamenala. Neměli bychom ale přehlédnout tzv. epiklézi, což je prosba o Ducha svatého, kterou kněz říká dokonce dvakrát: Nejprve před proměňováním, když vztahuje ruce nad dary a prosí, aby je Duch svatý proměnil v tělo a krev Ježíše. Druhá epikléze je po proměňování – tehdy kněz prosí, aby Duch svatý proměnil ty, kdo půjdou ke svatému přijímání, v Ježíšovo tělo, kterým je církev. Důležitým prvkem eucharistické modlitby je také Amen – závěrečné zvolání všech přítomných. Znamená, že kněz se modlil také jejich jménem, že se všichni k jeho modlitbě připojili nasloucháním, že jí rozuměli a že jeho modlitbu potvrzují. A konečně eucharistickou modlitbu konáme „spolu s anděly a svatými“, jak zaznívá těsně před zpěvem *Svatý*. Eucharistická modlitba nás totiž spojuje s nebem.

### Doplňující texty pro vlastní potřebu

#### Sv. Jan Zlatoústý

„Není to člověk, kdo způsobuje, že to, co je zde, se stává tělem a krví Krista, ale sám Kristus, který byl za nás ukřižován. Když kněz pronáší tato slova, je obrazem Krista, ale moc a milost patří Pánu. Říká: ‘Toto je moje tělo.’ Toto slovo proměňuje předložené věci... Kdysi vyslovená věta ‘toto je moje tělo’ od té chvíle až do současnosti, a dokonce do Kristova příchodu, u kteréhokoli stolu v kostele dovršuje oběť.“ (*De prodizione*, 1, 6)

#### Římský misál

Hlavní prvky, ze kterých se skládá eucharistická modlitba, se mohou rozlišit takto: 1) Děkuvzdání (vyjádřené zvláště prefací): kněz jménem veškerého svatého lidu oslavuje Boha Otce a vzdává mu díky za celé dílo spásy nebo za jeho určitou část podle různého charakteru dne, svátku či doby. 2) Aklamace: celé shromáždění se připojuje k nebeským zástupům a zpívá *Svatý*; tato aklamace je součástí eucharistické modlitby, pronášejí ji všichni společně s knězem. 3) Epikléze: církev zvláštními prosbami vyprošuje sílu Ducha svatého, aby věřícími přinesené dary byly proměněny, a tak se staly Kristovým tělem a krví, a aby neposkvrněná oběť byla ke spáse těm, kdo na ní budou mít účast při svatém přijímání. 4)

Zpráva o ustanovení a proměňování: slovy a činy Kristovými se koná oběť, kterou Kristus ustanovil při Poslední večeři, když obětoval své tělo a krev pod způsoby chleba a vína, dal je apoštolům k jídlu a pití a dal jim příkaz, aby toto tajemství nepřetržitě slavili. 5) Anamnéze: církve plní příkaz obdrženy skrze apoštoly od Krista Pána a slaví Kristovu památku vzpomínkou zvláště na jeho požehnané utrpení, slavné vzkříšení a nanebevstoupení. 6) Podání oběti: při slavení této památky církve, a to především ta, která je tu teď shromážděna, obětuje v Duchu svatém neposkvrněnou oběť Otci. Církve usiluje dosáhnout toho, aby se věřící učili obětovat nejen neposkvrněnou oběť, ale i sami sebe, aby byli den ze dne Kristem prostředníkem vedeni k sjednocení s Bohem a mezi sebou, aby tak Bůh byl všechno ve všem. 7) Prosby: jimi se vyjadřuje, že eucharistie se slaví ve společenství s celou církví jak nebeskou, tak pozemskou, a že se přináší oběť jak za ni, tak za všechny její členy, živé i mrtvé, kteří jsou povoláni k účasti na vykoupení a spasení získaném Kristovým tělem a krví. 8) Závěrečná doxologie: jí se vyjadřuje oslava Boží; stvrzuje a uzavírá ji aklamace lidu: Amen. (*Všeobecné pokyny*, 79)

### **Jean Corbon**

V eucharistické anafore je tedy slavena událost Velikonoc. V ní se naplňuje evangelium, v ní Duch pozvedá naše srdce, aby nám dal účast na nanebevstoupení Pána, na onom jásavém návratu k Otci, v němž je veškerá skutečnost, která je milostí, konečně osvobozena od smrti a stává se díkyvdáním... Z oltáře se zvedá volání ukřižovaného Slova, s nímž se spojuje sténání nevěsty: „Otče, sešli na nás a na tyto dary svého oživujícího Ducha. Učiň z tohoto chleba svaté tělo tvého Krista, z toho, co je v tomto kalichu, drahocennou krev tvého Krista, proměň je svým svatým Duchem.“ Ježíš je vzkříšen jednou provždy, protože Duch přišel naplnit jeho radikální odevzdanost do vůle Otce: Kristova smrt byla darem jeho života. Zde spočívá palčivý i jásavý realismus svátostné epikléze. Bodem začlenění liturgie do našich posledních časů je naše smrt, smrt, do níž Ježíš vstoupil v krajnosti své lásky. Nyní k ní soucítění Otce připojuje každého člověka a dává prýštit svého Ducha z boku milovaného Syna. Událost epikléze spočívá v tomto daru: Duch Ježíše se rozlévá do smrti člověka, aby mu daroval život. Rozlévá se na každé tělo, které se mu nabídne, a jeho proměňující energie dává účast na vzkříšení Ježíše: zraněné údy jsou přičleněny k neporušitelnému Tělu a žijí v něm. (Jean Corbon, *Liturgie pramene*, Krystal OP 2015, 113-114)